

شعر شیرین و نثر نغز

فارسی عمومی

فریده صراف زاده

قاسم انصاری

جواد طاهری

مجید رحمانی

شعر شیرین و نثر نغز فارسی / فریده صراف زاده و دیگران. --

قزوین: حدیث امروز ۱۳۸۴ ۱۲+۱۷۴ ص

ISBN:964-5765-04-8 ۱۴۰۰ ریال

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. ادبیات فارسی -- مجموعه ها. ۲. شعر فارسی -- تاریخ و نقد.

۳. شعر فارسی -- مجموعه ها. ادبیات فارسی -- تاریخ و نقد.

الف. صراف زاده: فریده، ۱۳۴۲ -

۸۶۸ ش / ۴۰۰۵ PIR ۸/۸

کتابخانه ملی ایران ۲۱۱۰۹ - ۸۳ م

نام کتاب: شعر شیرین و نثر نغز فارسی

مؤلفان: فریده صراف - قاسم انصاری - جواد طاهری - مجید رحمانی .

لیتوگرافی و چاپ و صحافی: مؤسسه‌ی الهادی

تاریخ نشر: چاپ اول - ۱۳۸۴

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه ناشر: حدیث امروز

شابک: ۹۶۴-۵۷۶۵-۰۴-۸ ISBN:964-5765-04-8

دفتر مرکزی: خیابان شمالی جنب کوچه ۲۰

مؤسسه مطبوعاتی و انتشاراتی حدیث امروز

فروشگاه: ضلع شمالی پارک ملت، پلاک ۱۲، تلفکس ۳۳۵۱۱۰۰

فهرست مطالب

مقدمه

آشنایی با ادبیات

فصل نخست ادبیات منظوم :

صفحه

۱	رودکی
۲	فردوسی
۷	فرخی سیستانی
۸	منوچهری
۹	بابا طاهر
۱۰	ناصر خسرو
۱۱	سنائی
۱۲	خیام
۱۴	انوری
۱۵	نظامی
۱۷	ظهير الدين فاريايى
۱۷	خاقانی
۱۸	عطار
۲۰	مولوی
۲۲	عراقی
۲۳	سعدی
۲۵	سیف فرغانی
۲۶	اوحدی
۲۶	خواجوی کرمانی
۲۷	ابن یمن فریومدی
۲۷	حافظ
۲۹	جامی
۳۱	وحشی بافقی

۳۲		محتشم کاشانی
۳۳		شیخ بهائی
۳۳		کلیم کاشانی
۳۴		صائب تبریزی
۳۵		بیدل دهلوی
۳۶		فروغی بسطامی
۳۶		ایرج میرزا
۳۷		عارف قزوینی
۳۸		نسیم شمال
۳۹		فرخی یزدی
۴۰		پروین اعتصامی
۴۱		ملک الشعرا بهار
۴۳		رهی معیری
۴۴		نیما یوشیج
۴۶		محمد حسین شهریار
۴۸		علی شریعتی
۴۹		رشید یاسمی
۵۰		مهدی اخوان ثالث
۵۳		احمد شاملو
۵۵		فروغ فرخ زاد
۵۷		فریدون مشیری
۵۹		هوشنگ ابتهاج
۶۰		سیاوش کسرایی
۶۴		گلچین گیلانی
۶۶		سهراب سپهری
۶۸		نادر نادرپور
۷۰		سیمین بهبهانی
۷۱		شفیعی کدکنی

۷۳	ابوالقاسم حالت
	شعر انقلاب
۷۷	قیصر امین پور
۷۸	نصرالله مردانی
۷۹	علی معلم
۸۲	عبدالجبار کاکایی
۸۲	سلمان هراتی
۸۳	علیرضا قزوه
	فصل دوم ادبیات منشور:
۸۵	نثر چیست ؟
۹۰	تحمیدیه
۹۰	گاتها
۹۱	تاریخ بلعمی
۹۳	تاریخ بیهقی
۹۵	سفرنامه ناصر خسرو
۹۷	رسایل خواجه عبدالله انصاری
۹۸	قابوس نامه
۱۰۰	سیاست نامه
۱۰۰	کیمیای سعادت
۱۰۲	کلیله و دمنه
۱۰۴	مرزبان نامه
۱۰۵	کشف الاسرار
۱۰۶	تمهیدات
۱۰۸	چهارمقاله
۱۰۹	اخلاق ناصری
۱۱۰	اسرار التوحید
۱۱۱	جوامع الحکایات

۱۱۲		مقالات شمس
۱۱۵		گلستان سعدی
۱۱۷		عبیدزاکانی
۱۱۹		تذکره الاولیا
۱۲۱		مصیبت نامه
۱۲۲		مقامات حمیدی
۱۲۳		مرصاد العباد
۱۲۴		لطایف الطوائف
۱۲۵		مناسبات قایم مقام
۱۲۶		چرند و پرند
۱۲۸		شایستگی معلم
۱۲۹		نیایش شریعتی
۱۳۰		نیروی قلم
۱۳۲		نوروز
۱۳۳		قفس
۱۳۵		تات نشین های بلوک زهرا
۱۳۷		فیروزی شکست خوردگان
۱۴۰		فصل سوم - پیوست ها
۱۴۱		قواعد نقطه گذاری
۱۵۳		پایان نامه نویسی
۱۶۰		نامه مگاری
۱۶۴		سبک و سبک شناسی
۱۶۷		سبک های ادبی اروپایی

به نام خدا

مقدمه

مجموعه حاضر ، در کمترین فرصت و کوتاه ترین مدت ، به منظور همسانی ، منبع درسی برای رشته های غیر ادبی فراهم آمده است و قطعاً از عیب و نقص خالی نیست. از استادان ارجمند تقاضا داریم ضمن تدریس ، هر جا که لازم می دانند به تعریف و توضیح نظم و نثر و انواع ادبی بپردازند و دانشجویان عزیز را با شیوه و شگرد و تاثیرپذیری و تاثیرگذاری سرایندهگان و نویسندگان آشنا سازند ، امید است که در سایه وفاق و رفاق ، نسل جوان کشور عزیزمان به شناخت فرهنگ و تمدن غنی و کهنسال این مرز و بوم ، بیش از پیش تشویق شوند و در حفظ آن بکوشند و آنچه خود دارند از بیگانه تمنا نکنند ، به پیروی از آموزه های ارزنده دینی و اخلاقی خویش بخوانند و بشنوند و آنچه بهتر است بپذیرند .

گردآورندگان

آشنایی با ادبیات

۱- تعریف ادبیات

ادبیات عبارت است از تمام ذخایر و موارث ذوقی و فکری اقوام و امم عالم که مردم در ضبط و نقد و نشر آنها اهتمام کرده اند ... این میراث ذوقی و فکری که از رفتگان بازمانده و آیندگان نیز همواره در آن چیزی خواهند افزود ... همواره موجب استفاده و تمتع و التذاذ اقوام و افراد جهان خواهد بود .

به عبارت دیگر ادبیات سخنانی است برتر و والاتر از حد سخنان عادی که مردم آن را در خور ثبت نموده و نقد کرده اند و از خواندن و شنیدن آنها متقلب گشته اند و احساس غم و شادی یا لذت و الم کرده اند ادب که در آغاز به معنای رسم و آیین خوب زندگی کردن است خود را با ادب فنی (یعنی ایجاد آثار ادبی) گسترش داد . در واقع ادب نقص یا ادب درسی پیوند گرفت و ادبیات وسیله ای شناخته شد برای بهتر و زیباتر زندگی کردن .

محمد علی اسلامی ندوشن

در جستجوی خود برای یافتن تعریفی از ادبیات با نظرات تنی چند از ادبای سرزمین های دیگر آشنا می شویم .

تولستوی ، هنر و از جمله آن ادبیات را یکی از عالی ترین تجلیات تصویر خدا ، زیبایی و یا عالی ترین لذت روحی و معنوی تعریف می کند و نویسندگانی را خوب می داند که به این مقصود کمک کرده اند مانند دیکنز ، هوگو ، داستایوسکی .

سیمون دوبووار می گوید : ادبیات فعالیتی است که به وسیله انسانها و برای انسانها صورت می گیرد تا جهان را بر آنها آشکار کند و این آشکار کردن خود به منزله عمل است ... هر کس دارای ذائقه ی خاصی برای زندگی است که از لحاظی هیچ کس دیگر نمی تواند آن را دریابد ، اما در مورد هر یک از ما صادق است . امتیاز ادبیات در این است که می تواند از دیگر شیوه های ارتباط فراتر رود و به افراد انسانی امکان می دهد که در آنچه از یگدیگر جدایشان می سازد ارتباط حاصل کنند ... و همین است که می تواند طعم زندگی دیگری را به من بچشاند و آنگاه من به دنیایی افکنده می شوم که ارزشهای خاص خود را دارد ، که رنگهای مخصوص به خود دارد ... و من از خلال کتابها ، با آنها نیز مرتبط می شوم با صمیمی ترین خصوصیت وجود آنها .

۲- آغاز ادبیات

در اکثر جوامع نخستین - اگر نه در همه آنها - طبقه ای که به امور روحانی اشتغال داشته است زودتر از سایر طبقات به ایجاد آثار ادبی پرداخته است و در ستایش قهرمانان و خدایان سخنانی سروده است و همچنین در بین بیشتر امم و اقوام عالم - اگر نه در بین همه - شعر و سخن موزون زودتر از نثر به ضبط در آمده است ، چنانکه در نظر یونانی ها ،

آن مفهومی که امروز از ادب داریم فقط شامل شعر بوده است و نزد اعراب قدیم نیز حال به همین منوال بوده و لااقل تا عهد بنی امیه ادب در نزد عرب عبارت بوده است از معرفت شعر و آنچه بدان مربوط است، و از لفظ ادیب وصف کسی را می فهمیدند که کارش انشاد و نقل و روایت شعر بوده است.

عبدالحسین زرین کوب

نقد ادبی ص ۶

تولد ادبیات با ظهور انسان ابتدایی هم زمان است و همزادش مذهب است. آن زمان که انسان ابتدایی تنها و بی پناه و گرانبار از تخیل و توهم چشم به مظاهر طبیعت، به آسمان و ستارگان و دشت و کوه، نظر می دوخته و همه چیز در نظرش رموز و دست نیافتنی و بی انتها می نمود، مذهب و ادبیات در وجود این موجود نظاره گر زاییده می شود. مذهب آن که انسان در تنهایی و بی پناهی در مامن لطف خدا پناه بجوید؛ و ادبیات برای آنکه قوه تخیل او در هر شیئی دنیایی مرموز می بیند که می خواهد آن را به تسخیر خود بیاورد...

چشم نظاره کننده، پای بر زمین دارد و روح او در دامن افق و در آسمانها به پرواز درمی آید. او پیش از آنکه موجود متفکر باشد موجود متخیلی است. بدین سان، ادبیات و دین هر دو از یک منشا مشترک یعنی (درون انسان) سرچشمه می گیرند و هدف های کمابیش مشترکی را نیز تعقیب کرده اند که از آن جمله وصول به عالم برتر است و بهترین تجلی گاه پیوند این دو عرفان است.

محمد علی اسلامی ندوشن

جام جهان بین ص ۳۲

۳- رسالت ادبیات

ادبیات منعکس کنندهی شکل ویژهی زندگانی و فرهنگ هر جامعه است این هنر نوعی کار فرهنگی و اجتماعی است که در سیر کمال یابنده ادراکات فرد و تحول اجتماع منعکس می شود به طور مثال، تولستوی، با هنرمندی، روز و روزگار انبوهی از مردم عادی را که زیر بار ستم گرفتار آمده اند مجسم می کند و همین طور داستانهای نویسندگانی چون بالزاک، چخوف و همینگوی. در ادبیات چیزهایی عرضه می شود که در نظر اول به چشم مردمی که با هنر سروکار ندارند، نمی آید. پس از خواندن اثر ادبی به کشف جدیدی می رسیم که ما را به ژرف اندیشی و تفکر دربارهی زندگانی وادار می سازد. ژرف اندیشی دربارهی اثر ادبی ممکن است خاستگاه حرکت یا جنبشی شود که در سرنوشت افراد دیگر تاثیر بگذارد. ولتر، ژان ژاک روسو... با سخنان خود زمینه را برای آزادی اندیشیدن فراهم آوردند و مقدمات تحولات اجتماعی دوران بعد از خود را سبب گردیدند.

عبدالمعلی دستغیب

هنر و واقعیت ص ۱۱۴